

دانشگاه علوم پزشکی

و خدمات بهداشتی درمانی ایران

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

واحد برنامه ریزی آموزشی

چارچوب طراحی «طرح دوره نظری- عملی»

اطلاعات درس:

گروه آموزشی ارابه دهنده درس: مدیریت پرستاری و روان پرستاری

عنوان درس: روش تحقیق

نوع و تعداد واحد^۱: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری و ۰/۵ واحد عملی)

نام مسؤل درس: دکتر سیدفاطمی

مدرس/ مدرسان: دکتر عادل مهربان و دکتر سیدفاطمی

adel.m@iums.ac.ir, phone number: 09131256736

nseyedfatemi@yahoo.com, phone number: 0912297998

پیش نیاز/ همزمان: ندارد

رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد مدیریت پرستاری و روان پرستاری

اطلاعات مسؤل درس:

رتبه علمی: استاد

رشته تخصصی: روان پرستاری

محل کار: اتاق ۷۰۴ نیم طبقه هفتم دانشکده پرستاری و مامائی

تلفن تماس: ۰۲۱۴۳۶۵۱۷۲۲ همراه: ۰۹۱۲۲۹۷۹۹۲۸

نشانی پست الکترونیک: nseyedfatemi@yahoo.com

^۱نوع واحد: نظری، عملی و یا نظری- عملی به تفکیک تعداد واحدهای مصوب در برنامه آموزشی

توصیف کلی درس: در این درس دانشجویان مراحل مختلف فرآیند پژوهش را تمرین نموده و با ارائه تمرینهای مرحله ای در طول درس درک خود را از اصول و مفاهیم روش علمی پژوهش نشان خواهند داد. در این درس هر دانشجوی موضوعی را در یکی از حیطه های تعیین شده دانشکده که به آن علاقمند بوده و مشکلی را در پرستاری ایران به وجود آورده است انتخاب نموده، آن را به صورت موضوع تحقیق بیان کرده و در مورد آن مطالعات کتابخانه ای انجام داده و با انجام تمرینات مرحله ای طرح پژوهش خود را تهیه می نماید..

اهداف کلی / محورهای توانمندی (Competency):

آشنایی دانشجویان با متدولوژی تحقیق، کسب مهارت و آماده نمودن یک پروپوزال پژوهشی در زمینه مسائل و مشکلات بهداشتی درمانی کشور و حرفه پرستاری. تأکید این درس بر فرایند پژوهش، انواع پژوهش و مطالعات کتابخانه ای به منظور معرفی اصول و مفاهیم اساسی پژوهش می باشد

اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توانمندی (Core Competency):

پس از پایان این درس انتظار می رود که فراگیر:

حیطه شناختی:

- ۱- اهمیت پژوهش در سیستم بهداشتی درمانی و همچنین پرستاری را توضیح دهد.
- ۲- فرایند تحقیق را با ذکر مراحل آن توضیح دهد.
- ۳- روشهای دستیابی به اطلاعات لازم از طریق مطالعات کتابخانه ای و الکترونیکی را شرح دهد.
- ۴- اصول و روش انتخاب موضوع قابل پژوهش در پرستاری را بیان کند.
- ۵- نکات لازم در بیان مساله (زمینه و اهمیت پژوهش) را لیست نماید .
- ۶- اصطلاحات خاص پژوهش را توضیح دهد.
- ۷- اجزای مختلف فرآیند پژوهش (هدف کلی، اهداف ویژه، سوالات، تعریف واژه ها، فرضیات، متغیرهای پژوهش و انواع آن پیش فرضها و محدودیت های پژوهش) را بیان نماید.
- ۸- روشهای تحقیق را شرح داده و بتواند آنها را با هم مقایسه کند .
- ۹- جامعه پژوهش، نمونه ، حجم نمونه و روشهای نمونه گیری را شرح دهد و محیط پژوهش را تعریف کند.
- ۱۰- روش و ابزار مختلف گردآوری اطلاعات و مشخصات آنها را بیان کند.
- ۱۱- نحوه تعیین اعتبار و اعتماد علمی ابزار گردآوری اطلاعات را توضیح دهد.
- ۱۲- نحوه تجزیه و تحلیل ، تفسیر یافته ها ، نتیجه گیری ، کاربرد نتایج پژوهش و پیشنهادات برای پژوهش های بعدی را شرح دهد.
- ۱۳- پژوهشهای انجام شده توسط دیگران را نقد و بررسی نماید.
- ۱۴- اصول اخلاقی در مراحل مختلف پژوهش را تشخیص داده و بیان کند.

حیطه عاطفی (باورها و نگرشها):

۱. به تفاوت‌های فردی افراد در پژوهش اعتقاد داشته باشد.
۲. باور داشته باشد افراد در تصمیم‌گیری برای شرکت یا عدم شرکت در مطالعه نقش بسیار مهمی دارد.
۴. به افراد شرکت‌کننده در مطالعه به عنوان یک انسان دارای حقوق قانونی و اخلاقی احترام بگذارد
۵. به رازداری و امانتداری در انجام تمام مراحل تحقیق بویژه در گردآوری متون و گزارش آن و گردآوری داده‌ها پای بند باشد

حیطه روان حرکتی (مهارت‌ها):

۱. تکالیف محوله را به موقع بصورت انفرادی و گروهی ارائه نماید.
۲. با استفاده از مهارت گوش دادن و بازخورد در بحث‌های کلاس مشارکت فعال داشته باشد.
۳. یک مقاله علمی با استفاده از مطالب فرا گرفته شده در کلاس درس نقد و ارایه کند .
۴. یک پروپوزال تحقیقاتی بر حسب رئوس مطالب درسی تهیه و کتبا ارائه دهد.

رویکرد آموزشی!:

به صورت سخنرانی توسط مدرسین و پرسش و پاسخ و بحث کلاسی با دانشجویان ارائه خواهد شد. دانشجویان با مطالعه موضوع هر جلسه قبل از کلاس، همراه مدرسین در توضیح مفاهیم روش تحقیق شرکت فعال خواهند داشت. ضمناً نسخه الکترونیکی بعضی از کتابهای تخصصی مانند Nursing research نگارش پولیت و بک و هانگلر و برنز در اختیار دانشجویان قرار خواهد گرفت.

ترکیبی^۳

حضوری

مجازی^۲

روش‌های یاددهی-یادگیری با عنایت به رویکرد آموزشی انتخاب شده:

رویکرد مجازی

- کلاس وارونه
- یادگیری مبتنی بر بازی دیجیتال
- یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی
- یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
- سایر موارد نام ببرید.....

رویکرد حضوری

سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)

-
1. Educational Approach
 - 2 . Virtual Approach
 - 3 . Blended Approach

- بحث در گروه های کوچک
- یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)
- یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
- یادگیری مبتنی بر سناریو
- استفاده از دانشجویان در تدریس (تدریس توسط همتایان)
- یادگیری مبتنی بر بازی
- سایر موارد نام ببرید.....

رویکرد ترکیبی

ترکیبی از روش های زیرمجموعه رویکردهای آموزشی مجازی و حضوری، به کار می رود.
لطفا نام ببرید

جدول تقویم ارائه درس روش تحقیق

روز و ساعت کلاس : شنبه ها ساعت ۸ تا ۱۰

جلسه	عنوان مبحث فعالیت یادگیری / تکالیف	روش یاددهی - یادگیری	تاریخ ارائه	نام مدرس / مدرسین
۱.	معرفی درس، روش علمی و تصویر کلی فرایند پژوهش	سخنرانی و پرسش و پاسخ همراه با بحث	۱۴۰۳/۷/۷	دکتر سیدفاطمی
۲.	انتخاب موضوع پژوهش، تنظیم عنوان پژوهش	سخنرانی و پرسش و پاسخ همراه با بحث	۱۴۰۳/۷/۱۴	دکتر سیدفاطمی
۳.	بیان مساله پژوهش، اهداف پژوهش، سوال پژوهش و فرضیه پژوهش	سخنرانی و پرسش و پاسخ همراه با بحث	۱۴۰۳/۷/۲۱	دکتر سیدفاطمی
۴.	تمرین کلاسی (ارائه عناوین پیشنهادی و بیان مساله)	ارائه دانشجویان	۱۴۰۳/۷/۲۸	دکتر سیدفاطمی
۵.	تمرین کلاسی (ارائه عناوین پیشنهادی و بیان مساله)	ارائه دانشجویان	۱۴۰۳/۸/۵	دکتر سیدفاطمی
۶.	انواع فرضیه پژوهش تعریف متغیر و انواع متغیرها تعریف نظری و عملی واژه ها پیش فرضها و محدودیتهای پژوهش	سخنرانی و پرسش و پاسخ همراه با بحث	۱۴۰۳/۸/۱۲	دکتر سیدفاطمی
۷.	چهارچوب پنداشتی و نظری پژوهش مروری بر متون و بازنگری مستندات در پژوهش	سخنرانی و پرسش و پاسخ همراه با بحث	۱۴۰۳/۸/۱۹	دکتر سیدفاطمی
۸.	تمرین کلاسی (اهداف، سوال و فرضیه های پژوهش و تعریف متغیرها و واژه ها)	ارائه دانشجویان	۱۴۰۳/۸/۲۶	دکتر سیدفاطمی
۹.	تمرین کلاسی (اهداف، سوال و فرضیه های پژوهش و تعریف متغیرها و واژه ها)	ارائه دانشجویان	۱۴۰۳/۹/۳	دکتر سیدفاطمی

دکتر سیدفاطمی	۱۴۰۳/۹/۱۰	سخنرانی و پرسش و پاسخ همراه با بحث	روش ها و ابزار گردآوری داده ها	۱۰.
دکتر سیدفاطمی	۱۴۰۳/۹/۱۷	سخنرانی و پرسش و پاسخ همراه با بحث	انواع طراحی مطالعه	۱۱.
دکتر سیدفاطمی	۱۴۰۳/۹/۲۴	سخنرانی و پرسش و پاسخ همراه با بحث	انواع طراحی مطالعه)	۱۲.
دکتر سیدفاطمی	۱۴۰۳/۱۰/۱	ارائه دانشجویان	تمرین کلاسی (نوع مطالعه، مرور متون و چهارچوب، روش گردآوری داده ها)	۱۳.
دکتر سیدفاطمی	۱۴۰۳/۱۰/۸	ارائه دانشجویان	تمرین کلاسی (نوع مطالعه، مرور متون و چهارچوب، روش گردآوری داده ها)	۱۴.
دکتر سیدفاطمی	۱۴۰۳/۱۰/۱۵	سخنرانی و پرسش و پاسخ همراه با بحث	مشخصات ابزار گردآوری داده ها (روائی و پایائی ابزار گردآوری داده ها)	۱۵.
دکتر سیدفاطمی	۱۴۰۳/۱۰/۲۲	سخنرانی و پرسش و پاسخ همراه با بحث	محیط پژوهش و جامعه و نمونه پژوهش و نمونه گیری	۱۶.
خانم دکتر عادل مهربان	۱۴۰۳/۱۰/۲۹	سخنرانی و پرسش و پاسخ همراه با بحث	اعتبار داخلی و خارجی پژوهش	۱۷.
خانم دکتر عادل مهربان	۱۴۰۳/۱۱/۶	سخنرانی و پرسش و پاسخ همراه با بحث	اخلاق در پژوهش و سرقت علمی در پژوهش	۱۸.
خانم دکتر عادل مهربان	۱۴۰۳/۱۱/۱۳	سخنرانی و پرسش و پاسخ همراه با بحث	تحلیل یافته ها و استفاده از آمار در پژوهش، تفسیر یافته ها، نتیجه گیری نهائی (فصل ۴ و ۵ پایان نامه)	۱۹.
خانم دکتر عادل مهربان	۱۴۰۳/۱۱/۲۰	سخنرانی و پرسش و پاسخ همراه با بحث	گزارش تحقیق و نقد گزارش تحقیق	۲۰.
خانم دکتر عادل مهربان	۱۴۰۳/۱۱/۲۷	ارائه دانشجویان	تمرین کلاسی (ملاحظات اخلاقی، روش کار و تحلیل داده ها)	۲۱.

وظایف و انتظارات از دانشجو:

از فراگیران انتظار می‌رود:

۱. زیر بنای علمی مناسب جهت فراگیری مطالب مورد تدریس را کسب نماید.
 ۲. با استفاده از بحث‌های مطرح شده، معلومات خود را از طریق مطالعات کتابخانه‌ای گسترش دهند.
 ۳. در تهیه تکالیف خود منابع جدید علمی و یافته‌های پژوهشی را مورد استفاده قرار داده و استناد صحیح به این منابع داشته باشند.
 ۴. مسئولیت یادگیری هر چه بیشتر خود را به عهده گرفته و تحت نظر استادان مربوطه برنامه‌های آموزشی خود را دنبال نمایند.
 ۵. به طور مداوم، منظم و مرتب بدون غیبت در کلاس‌های درس حضور یافته و در بحث‌های علمی شرکت موثر داشته باشند.
 ۶. تکالیف خود را در زمان‌های تعیین شده ارائه نموده و با آمادگی کامل در جلسات آزمون نظری میان ترم و پایان ترم شرکت کنند.
 ۷. غیبت در کلاس نباید از حد مجاز ۴/۱۷ ساعات بیشتر باشد. در صورتی که غیبت بیش از حد مجاز باشد:
 - a. الف- چنانچه بیش از ۱/۲ غیبت‌ها موجه باشد، آن واحد درسی حذف می‌شود.
 - b. ب- چنانچه غیبت‌ها غیر موجه باشد نمره صفر برای آن منظور خواهد شد.
- انتظار می‌رود فراگیران حضور فعال و مشارکت به موقع در کلاس و ارائه تکالیف (مطالب کلاسی و پروژه پایانی) داشته باشند. انتظار می‌رود دانشجویان با مطالعه قبلی در کلاس‌های هم‌زمان حضور یافته، در بحث‌ها شرکت نمایند و تکالیف مربوطه را در موعد مقرر تحویل دهند
- همچنین از دانشجو انتظار می‌رود
۱. حضور فعال در کلیه جلسات درسی، پاسخگویی به سوالات مربوط به درس همان جلسه و شرکت در بحث و گفتگو
 ۲. تمرین مراحل مختلف پژوهش با تهیه پیش‌نویس یک طرح تحقیقاتی (مشابه یا متفاوت با عنوان تمرینات کلاسی) به صورت فردی: هر یک از دانشجویان می‌بایست یک موضوع قابل پژوهش در پرستاری را انتخاب نموده و با استفاده از منابع علمی مناسب و رعایت آئین نگارش (رایج در پایان‌نامه‌ها)، پروپوزال طرح تحقیقاتی خود را همگام با مطالب تدریس شده در کلاس پیش ببرند و ضمن ارائه مطالب مخصوص هر جلسه، در آخرین جلسه کلاس درس نیز پروپوزال را کتبا ارائه دهند (۷۰٪ کل نمره کلاس).
 ۳. ارائه پروپوزال به صورت تکوینی در کلاس و در پایان درس از طریق سامانه نوید
 ۴. مشارکت در دو جلسه از مباحث کلاسی با استفاده از منابع علمی و به اشتراک گذاشتن آن با دانشجویان کلاس و ارسال به مدرسین قبل از کلاس

روش ارزیابی دانشجو:

- ذکر نوع ارزیابی: هر دو

- ارزیابی تکوینی (سازنده)^۱

- ارزیابی تراکمی (پایانی)^۲

سهام ارزشیابی هر نوع / روش در نمره نهایی و سهم نمره اساتید دوره

سهم نمره	تکلیف دانشجو
۷۰ درصد	ارائه پروژه در طول تمرینات و پایان ترم (پروپوزال)
۲۰ درصد	ارائه ۲ مطلب کلاسی
۱۰ درصد	شرکت و حضور فعال در کلاس
۱۰۰ درصد	جمع

منابع:

Burns Na and Grove S K. The practice of Nursing Research. 4th Ed. Philadelphia: W.B Saunders Co. 2014.

Burns, N. & Grove, S K. last ed. *Understanding Nursing Research-E-Book: Building an Evidence-Based Practice* Saunders.

Dempsey Ann Patricia & Dempsey D Arthur. Using nursing research. 5th ed. St Louis: Lippincott, last ed.

LoBiondo- Wood, Geri; Haber, Judith. Last edition Nursing research: Methods, Critical Appraisal and utilization. St. Louis: Mosby Co.

Polit, D.F. & Beck, C.T. last ed. *Nursing research: Generating and assessing evidence for nursing practice* Lippincott Williams & Wilkins.

- آصف زاده، سعید. ده گام پژوهش در سیستم های بهداشتی درمانی. تهران: وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، معاونت تحقیقات رفتاری، ۱۳۸۰
- پارک، جی.ای. پارک، ک. دستنامه پزشکی پیش گیری اجتماعی. اصول و روشهای اپیدمیولوژی، جمعیت شناسی، آمارهای بهداشتی. ترجمه حسین شجاعی تهرانی، حسین ملک افضلی؛ رشت، دانشگاه علوم پزشکی گیلان، آخرین چاپ
- پولیت، د.ف. اصول و روشهای تحقیق در پرستاری، بهداشت علوم بالینی و علوم رفتاری و ترجمه داود حسینی نسبت. تبریز: دانشگاه علوم پزشکی تبریز، آخرین چاپ
- لوبیوندو- وود، گری؛ هابر، جودیت. رویکردهای کیفی در پژوهش پرستاری. ترجمه منصوره یادآوری نیکروش؛ فاطمه حق دوست اسکویی. تهران: سالمی، ۱۳۸۱

۱ . Formative Evaluation

2 . Summative Evaluation

• سازمان جهانی بهداشت. تحقیق در سیستمهای بهداشتی. گروه مولفان. تهران: وزارت بهداشت، آخرین چاپ

(د) منابع برای مطالعه بیشتر:

Boswell, C. & Cannon, S. 2018. *Introduction to Nursing Research: Incorporating Evidence Based Practice: Incorporating Evidence Based Practice* Jones & Bartlett Learning.

Houser, J. 2011. *Nursing research: Reading, using, and creating evidence* Jones & Bartlett Publishers

Nieswiadomy Rose Mary. Last edition. Foundation of Nursing Research.

Wood, M.J. & Ross-Kerr, J. last ed. *Basic steps in planning nursing research: From question to proposal* Jones & Bartlett Learning.

- تک زارع، نسرین، راهنمای نگارش و ارائه پایان نامه و گزارش تحقیق و مقالات عملی. تهران: تیمورزاده؛ طبیب، ۱۳۸۰.
- دلاور، علی. روشهای تحقیق در روان شناسی و علوم تربیتی. تهران: پیام نور، ۱۳۷۳.
- رحیمی ها، فهیمه. ضمیمه راهنمای پژوهش و نگارش پایان نامه. تهران: دانشکده پرستاری و مامایی علوم پزشکی ایران، ۱۳۸۱
- روش تحقیق در علوم پزشکی (طرح تحقیقاتی، متودولوژی و آمار)، خدمت حسین و دیگران. تهران: تیمورزاده؛ طبیب، ۱۳۷۸.
- سازمان بهداشت جهانی. تحقیق در سیستمهای بهداشتی قسمت دوم: تجزیه و تحلیل داده ها و نوشتن گزارش. تهران: وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی، آخرین چاپ
- سازمان بهداشت جهانی. دفتر منطقه ای غرب اقیانوس آرام. راهنمای آموزش روش شناسی پژوهش در بهداشت، ترجمه حسین شجاعی تهرانی، فرید عبادی فرد آذر. تهران: معاونت پژوهشی وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، آخرین چاپ
- سازمان بهداشت جهانی. روشهای پژوهش در بهداشت باروری، ترجمه محب آهکی، حسین شجاعی تهرانی، رشت: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گیلان، آخرین چاپ
- سرایی، حسن. مقدمه ای بر نمونه گیری در تحقیق، تهران: سمت، ۱۳۹۱.
- سرمد، زهره؛ بازرگان، عباس؛ حجازی، الهه. روش های تحقیق در علوم رفتاری، تهران: آگاه، ۱۳۹۲
- شاهپوریان، فرنگیس، رحیمی ها، فهیمه. راهنمای پژوهش و نگارش پایان نامه. تهران: دانشگاه علوم پزشکی ایران. ۱۳۸۱
- عابد سعیدی، ژیلا؛ امیر علی اکبری، صدیقه. روش تحقیق در علوم پزشکی و بهداشت. تهران: سالمی، ۱۳۹۱
- غلامعباس جمعه، ابراهیم. روشهای تحقیق در بهداشت مادر و کودک. ترجمه تاج السادات علامه اصفهان: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان، آخرین چاپ
- لوبیوندو- وود، گری؛ هابر، جودیت. رویکردهای کیفی در پژوهش پرستاری. ترجمه منصوره یادآوری نیکروش؛ فاطمه حق دوست اسکویی. تهران: سالمی، ۱۳۸۱
- مبانی تحقیق در علوم پزشکی. تألیف اکبر فتوحی و دیگران. تهران: آخرین چاپ
- نادری، عزت الله؛ سیف نراقی، مریم. روشهای تحقیق و چگونگی ارزشیابی آن در علوم انسانی. تهران: بدر، ۱۳۹۱
- نیزویادومی. روزماری. پایه های تحقیق در پرستاری. محسن توکل و سیما ترابی. همدان: نشر بشری، ۱۳۷۳ (۲ جلد)
- هولی، استفن؛ منیگر، استیون. طراحی پژوهشهای بالینی. ترجمه محسن جانقربانی و علی صادقی حسن آبادی. تهران: ۱۳۷۳

نکات کاربردی طرح دوره های نظری / عملی

پیامدهای یادگیری

پیامدهای یادگیری، ترکیبی از دانش، نگرش، مهارت ها و به طور کلی ویژگی هایی هستند که میخواهیم دانشجویان ما در انتهای دوره داشته باشند. در واقع به لحاظ ساختاری، پیامدهای یادگیری جملاتی هستند که توصیف می کنند در انتهای دوره چه انتظاری از دانشجو داریم و به عبارت دیگر دانشجو در انتهای دوره چه چیزی را باید بداند، درک کند و قادر به انجام آن باشد. برای مثال دانشجوی دکترای تخصصی ... در پایان دوره ... باید بتواند ضمن آگاهی بر ضوابط پژوهش اخلاقی، اصول مرتبط را در استفاده از منابع اطلاعاتی منتشر شده، منتشر نشده و الکترونیکی به کار بندد.

فعالیت های یاددهی - یادگیری

منظور از فعالیت های یاددهی، مجموعه فعالیت هایی است که استادان و دستیاران ارشد در هنگام ایفای نقش استادی، به منظور آموزش بهینه کارآموزان/ کارورزان و فراگیران بر عهده دارند. در این میان، استفاده از راهبردهای یاددهی - یادگیری متمرکز بر روش های فعال و تعاملی، موجب تقویت انگیزه و محوریت یادگیرندگان خواهد شد. نظیر بحث در گروه های کوچک، آموزش مبتنی بر مسأله، آموزش مبتنی بر تیم و روش های خودآموزی و آموزش الکترونیکی.

و منظور از فعالیت های یادگیری، مجموعه فعالیت هایی است که کارآموزان/ کارورزان و فراگیران به منظور ارتقای دانش و مهارت در هر یک از چرخش ها، موظف به انجام آنها هستند.

به عنوان مثال: شرکت فعال در راند^۱، گراند راند^۲ و ژورنال کلاب^۳، ارائه کنفرانس های آموزشی^۴، انجام پروژه و ارائه مباحث در قالب سمینار و سایر موارد ...

روش های ارزیابی فراگیران

ارزیابی فراگیران و کارآموزان/ کارورزان به صورت تکوینی (در طول دوره آموزشی و با هدف ارائه بازخورد و اصلاح عملکرد فراگیر و یا با اختصاص سهمی از نمره نهایی به آن، تأثیرگذار در ارزیابی پایانی دانشجو) و پایانی (در پایان دوره آموزشی به منظور تصمیم گیری و قضاوت در خصوص میزان یادگیری فراگیر) و با بهره مندی از انواع روش های ارزیابی صورت می پذیرد:

- ارزیابی دانش نظری با استفاده از انواع آزمون های کتبی اعم از تشریحی، صحیح و غلط، چند گزینه ای، جور کردنی، استدلال محور و ... انجام می گردد.

1. Round
2. Grand Round
3. Journal Club
4. Didactic Conferences

- **ارزیابی عملکردی^۱** در محیط های شبیه سازی شده برای مثال با استفاده از آزمون بالینی ساختارمند عینی (OSCE)^۲ به عنوان یکی از مصادیق بارز آزمون های ویژه ارزیابی عملکرد می باشد.

نکته: بر طبق برنامه آموزشی دوره های کارآموزی و کارورزی مصوب کمیته برنامه ریزی دوره پزشکی عمومی، سهم ارزیابی نظری در دوره کارآموزی نباید بیش از ۵۹ درصد نمره نهایی ارزیابی کارآموزان بوده و در دوره کارورزی نباید بیش از ۲۵ درصد نمره نهایی ارزیابی را به خود اختصاص دهد.

- **ارزیابی در محیط کار^۳** شامل فعالیت هایی است که فراگیران به طور مستقل و یا با راهنمایی استاد در محیط های کار واقعی و آزمایشگاه انجام می دهند. نظیر انجام کارهای عملی مختلف و با استفاده از انواع روش های ارزشیابی در محیط کار مانند:

- ارزشیابی ۳۶۰ درجه^۴
- بررسی پورت فولیو^۵ و لاگ بوک^۶
- استفاده از Global rating form، DOPS، Mini-CEX و سایر موارد با هدف ارزیابی در طول دوره (ارزیابی تکوینی)

Global rating form: این روش در پایان هر چرخش بالینی، توسط عضو هیأت علمی مربوط، در خصوص ابعاد مختلف توانمندی های مورد انتظار دانشجو به صورت کلی، انجام می شود و برطبق برنامه های آموزشی مصوب دوره پزشکی عمومی، در دوره کارآموزی، سهم اختصاص یافته به این روش ارزیابی، حداکثر ۵۰٪ ارزیابی نهایی کارآموز و در دوره کارورزی، حداقل ۴۰٪ و حداکثر ۷۵٪ ارزیابی نهایی کارورز می باشد. این شکل از ارزیابی نیاز به مجموعه روشنی از شاخص های عملکردی دارد که با توجه به ارتباطی که با توانمندی های مورد انتظار برای فراگیران دارند، از اهمیت ویژه ای برخوردار می باشند. در این روش، عملکرد فراگیر با استفاده از یک مقیاس درجه بندی، در هر یک از حوزه های توانمندی، مورد ارزیابی قرار گرفته و به او امتیاز داده می شود.

Direct Observation Procedural of Skill: مشاهده مستقیم مهارتهای بالینی به عنوان روشی است که به طور ویژه، برای ارزیابی مهارت های عملی (پروسیجرها) طراحی شده است. در این روش فراگیر در حین انجام پروسیجر، مورد مشاهده قرار می گیرد و عملکرد وی بر اساس یک چک لیست ساختارمند، ارزیابی می شود. با این روش، بعد از هر بار انجام آزمون،

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیراز

نقاط قوت و ضعف فراگیر شناسایی می شوند. فرایند مشاهده فراگیر در حدود ۱۵ دقیقه و ارائه بازخورد به وی حدود ۵ دقیقه به طول می انجامد.

Mini Clinical Evaluation Exercise : در این نوع آزمون، یکی از اعضای هیأت علمی، عملکرد فراگیر را در مواجهه با بیمار مشاهده می کند و سپس با استفاده از مقیاس درجه بندی به هر کدام از توانمندی های فراگیر، در فرمی که به همین منظور تهیه شده است، نمره می دهد. در این نوع آزمون انتظار می رود عملکرد فراگیر در طول ترم در چند مواجهه و با استفاده از ارزیابان متفاوت، ارزیابی گردد.

-
- 1-Performance Based Assessment
 2. Objective Structured Clinical Examination (OSCE)
 3. Work place Based Assessment
 4. Multi Source Feedback (MS5. Portfolio
 6. Logbook